

มะลิชาโก สมุนไพรหายาก

แหล่งสมุนไพร สวน 'สิริรุกขชาติ'

สวนสมุนไพร สู่พื้นที่อนุรักษ์ และอุทยานการเรียนรู้ อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกขชาติ พัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2524 เพื่อให้เป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรไทย สำหรับการศึกษ วิจัย พัฒนาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะสำหรับนักศึกษาเภสัชศาสตร์ และเป็นพื้นที่สีเขียวให้บุคลากรในพื้นที่วิทยาเขตศาลายา

ส่วนนิทรรศการถาวร

มหาวิทยาลัย มหิดล

ปัจจุบันได้รวบรวมพันธุ์สมุนไพรที่ปรากฏในตำรายาไว้มากที่สุดกว่า 800 ชนิด บนพื้นที่กว่า 140 ไร่ เป็นศูนย์การศึกษาเรียนรู้สมุนไพร ผ่านกระบวนการอนุรักษ์ และประยุกต์ใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักการแพทย์และเภสัชกรรมแผนไทย

รองศาสตราจารย์พร้อมจิต

ศรีลัมภ์ อดีตหัวหน้าภาควิชา

เภสัชพฤกษศาสตร์และผู้จัดการอุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า ประเทศไทยมีสมุนไพรจำนวนมาก เพราะตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น อีกทั้งคนไทยมีวัฒนธรรมการ

สแกน QR Code คุยข้อมูลสมุนไพร

กินอาหารที่มีพืชผักสมุนไพรเป็นส่วนประกอบพืชสมุนไพรหลายอย่างจึงยังมีอยู่จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้สมุนไพรไทยยังสามารถนำมาใช้ป้องกันและรักษาโรคได้

ทั้งนี้ การนำสมุนไพรมาใช้ ต้องมีการวิจัย อย่างเช่น ขมิ้นชัน ถ้ามาจากแหล่งปลูกที่ต่างกัน ตัวยา ก็ต่างกัน ดังนั้นในการทำยาสมุนไพรต่างๆ ต้องมีการควบคุมดูแลให้มีมาตรฐาน ควบคุมตั้งแต่การปลูก พื้นที่ ดิน น้ำ ปุ๋ย การดูแลบำรุงรักษา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

“ดังนั้นการวิจัยสมุนไพร จึงต้องเข้ามาจับบทบาทการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสมุนไพร ตั้งแต่กระบวนการปลูก การดูแล และการผลิต เพื่อส่งเสริมความรู้แก่เกษตรกร ในด้านการควบคุมดูแลคุณภาพสมุนไพร เพื่อให้ได้วัตถุดิบ

ที่ดี ผลงานวิจัยต่างๆ จึงควรนำมาพัฒนาต่อยอด ให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร”

อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชชาติ มีสมุนไพรที่หาชมได้ยากหลายชนิด เช่น โสมราชินี สิรินครวัลลี สามสิบกีบน้อย และจิกตง ซึ่งเป็นพืชชนิดใหม่ของโลก รวมถึง มะลิซาไก อีกหนึ่งสมุนไพรหายากที่ใช้เป็นยาคุมกำเนิดของชนเผ่าซาไก กำแพงเจ็ดชั้น กวาวเครือขาว และ กวาวเครือแดง สมุนไพรบำรุงกำลังของไทยที่ค่อนข้างมีชื่อเสียงในวงกว้าง รวมทั้งสมุนไพรที่เป็นพืชผักพื้นบ้านอีกหลากหลายชนิด

อำพล บุญแปลง ผู้ปฏิบัติงานการเกษตร อุทยานธรรมชาติวิทยาสิริรุกชชาติ และรองแฟนพันธุ์แท้สมุนไพรไทย ปี 2008 เล่าว่า “ปัจจุบัน คนมีความสนใจในเรื่องสมุนไพรมากขึ้น แต่มีผู้เชี่ยวชาญ หมอยาพื้นบ้านเก่งๆ เหลือน้อย ทั้งๆ ที่ภูมิปัญญาดั้งเดิมมีเยอะ แต่ขาดการบันทึก ใช้การบอกต่อและจดจำ ทำให้ภูมิปัญญาบางอย่างหายไป”

การแพทย์แผนไทยไม่ได้มีการรักษาแต่มีในแง่ป้องกันด้วย จึงตอบโจทย์กระแสสุขภาพของคนยุคนี้ได้อย่างดี โดยคนในปัจจุบันตระหนักดีถึงมูลค่าการรักษาพยาบาลที่สูงขึ้น พร้อมๆ กับเทคโนโลยีทางการแพทย์และเภสัชกรรมที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น การดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง การป้องกันก่อนเกิดโรค จึงเป็นหัวใจหลักที่คนยุคนี้ให้ความสำคัญ และสมุนไพรก็เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจ คนโบราณมีองค์ความรู้ด้านสมุนไพรธรรมชาติ ซึ่งล้วนแต่เป็นยาปรับธาตุ มีหลักการและทฤษฎีในการสร้างสมดุลในร่างกาย ช่วยให้แข็งแรงไม่เกิดโรคได้ง่าย หากมีการเผยแพร่องค์ความรู้นี้ในวงกว้าง สอดรับกับเทรนด์รักสุขภาพในระดับสากลที่กำลังมาแรง ก็จะเป็นการสืบสานภูมิปัญญาไทย เพิ่มมูลค่าและปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พืชสมุนไพรให้แก่คนรุ่นหลังต่อไป

อุทยานฯ ยังมีอีกหลายส่วนที่ยังอยู่

ในระหว่างการก่อสร้างและดำเนินการ อาทิ **อาคารบ้านหมอยา** ให้คำแนะนำในการส่งเสริมสุขภาพด้วยแพทย์แผนไทยประยุกต์ การใช้ยาสมุนไพร ให้บริการนวดรักษาแบบราชสำนัก**อาคารใบไม้เดียว** เป็นอาคารสาธิตการขยายพันธุ์และห้องปฏิบัติการสำหรับการอบรมการแปรรูปสมุนไพร และสาธิตทำอาหาร**อาคารวิจัยและพิพิธภัณฑ์พืช** ศูนย์อ้างอิงทางพฤกษศาสตร์ของพืชสมุนไพรไทย ซึ่งเป็นทั้ง ห้องปฏิบัติการวิจัยการขยายพันธุ์พืช Gene Bank และการเก็บรวบรวมเมล็ดพันธุ์สมุนไพร และพิพิธภัณฑ์พืช ที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถเข้าชมได้ เป็นต้น ตามแผนคาดว่าจะแล้วเสร็จในอีก 2 ปี